

Koránt mondja magában, ráadásul a bevándorlási háttértörténete is más, mint a többieké. Abból a németországi török közösségből származik, amely már az 1960-as évek óta jelen van az országban, és amelyre a legtöbb német „asszimilálhatatlan tömbként” tekint, a multikulturalizmus kudarcának megtestesülését látva benne. A törökellenes előítéletek meglehetősen erősek Németországban. A legtöbb német nem szeretne törökök szomszédságában élni, nem örülne egy német-török házasságnak a rokonságban, és úgy véli, hogy az iszlám nem egyeztethető össze a nyugati kultúrával. Özil döntése azért is volt meglepő, mert a hasonló háttérű játékosok a múltban Törökországot választották. Felmerült viszont a kérdés, hogy német-e egyáltalán Özil, és ha igen, mennyire. Mit jelent manapság németnek lenni? Vajon változott-e a németiség fogalma Németország növekvő sokszínűségének köszönhetően? Egy török származású zöldpárti politikus, Özdemir megállapította, hogy ő és Özil gond nélkül össze tudja egyeztetni a nemzeti identitását – már ha hagyják. Özil maga is azt nyilatkozta, hogy úgy érzi, tud egyszerre muzulmán és német lenni, büszkeséggel tölti el a német himnusz, és németnek érzi magát még akkor is, ha közben a Koránból mond verseket. Önmagára az integráció sikeres példajaként tekint. A jobbközép sajtó – Angela Merkelkel az élen – a „jó bevándorló” mintajaként sztárolta Özilt, hiszen Özil elfordult Törökországtól és Németországot választotta. Merkel mindig is azt hangsúlyozta, hogy a bevándorlóknak a sikeres integráció érdekében jobban németté kell válniuk.

Az, hogy a németeket ennyire meglepte Özil döntése, azt mutatja, hogy nem igazán számítanak arra, hogy a jus soli állampolgárok a német állampolgárságot fogják választani – pedig valójában a többségük ezt teszi. A jobbközép álláspontja szerint a jus soli németeknek meg kell változtatniuk a természetüket, hogy igazán németekké válhassanak. A bal-közép ugyanakkor a különbségek eltörlésével szemben a multikulturális identitás gazdagságát, a „kötőjeles identitás” értékét hangsúlyozza. Az, hogy a vezető politikai pártok ekkora érdeklődést tanúsítottak a nemzeti fociválogatott iránt, jól mutatja a sport fontosságát a társadalmi intézmények sorában. Ugyanakkor a sport mint szabadidős tevékenység egy olyan terep lehet, ahol felszabadultabban lehet beszélgetni olyan témákról is, amelyek egyébként tabunak számítanak.

Pethő-Szirmai Judit